

РОБЪРТ ШЕКЛИ
ДИПЛОМАТИЧЕСКА
НЕПРИКОСНОВЕНОСТ

Превод от английски: Иван Златарски, 1979

chitanka.info

... Външният вид на посланика не внушаваше никакви опасения — среден на ръст, с изящно телосложение, официален бежов костюм от туид (подарък от Държавния департамент), лицето — с тънки черти, одухотворено, но равнодушно.

„Човек като всички останали“ — мислеше полковник Серси, пронизвайки пришълеца с безцветните си и безстрастни очи.

— С какво мога да ви бъда полезен? — с усмивка попита посланикът.

— Президентът ми възложи да се заема с вашия случай — отговори Серси. — Аз се запознах с отчета на професор Дариг — той кимна към човека, който го придружаваше, — но, разбира се, бих искал да науча всичко от първоизточника.

— Това е напълно обяснимо — съгласи се пришълецът и запали цигара. Изглеждаше, че молбата му доставя истинско удоволствие.

„Любопитно“ — помисли си Серси. Вече бе изминала цяла седмица от приземяването на посланика и водещите учени на страната бяха съумели да му извадят душата.

— Аз пристигнах — заговори пришълецът — като свободен посланик и представител на една империя, която обхваща половината от Галактиката. Донесох ви привет от своя народ и покана да се включите в нашето междузвездно общество.

— Разбирам! — отговори Серси. — И все пак някои от нашите учени останаха с впечатлението, че това е не покана, а по-скоро изискване.

— Вие ще участвувате в обществото! — каза посланикът. — Независимо от това дали искате, или не.

— Как ни открихте? — осведоми се Серси.

— Всеки от свободните посланици отговаря за неизследван участък от Космоса — обясни пришълецът. — Ние претърсваме всяка звездна система от този участък, търсейки планети, а всяка планета — търсейки разумен живот. Както е добре известно, разумният живот в Галактиката е изключителна рядкост.

Серси кимна с глава, макар че това досега не му бе известно.

— Когато открием планета, населена от разумни същества, ние кацаме на нея, така както аз направих това, и подготвяме нейните обитатели за участие в нашето общество.

— А как вашият народ ще се досети, че вие сте открили разумен живот? — интересува се Серси.

— В организма на свободния посланик е вградено предаващо устройство — отговори пришълецът. — То се включва, след като ние попаднем на населена планета, и започва излъчването на сигнал, който може да бъде приет на разстояние до няколко хиляди светлинни години. След приемането му на планетата се изпраща група за колонизиране.

Той акуратно изтърси пепелта от цигарата си в пепелника.

— Този метод притежава очевидна предимства в сравнение с изпращането на комплексен отряд от разузнавачи и колонизатори. Отпада необходимостта да се хвърлят твърде големи сили в безплодно търсене, което би могло да продължи десетки години.

— Естествено — лицето на Серси оставаше все така безстрастно. — Разкажете ни по-подробно за самия сигнал.

— Подробности не ви трябва. Невъзможно е да се улови този сигнал с методите на земната техника, а следователно невъзможно е и неговото заглушаване. Докато аз съм жив, излъчването му е непрестанно.

Серси чувствуваше, че Дариг го гледа с напрегната настойчивост.

— Но ако вие прекъснете предаването, а сигналът все още не е прехванат — промълви Серси, — то нашата планета никога няма да бъде открита.

— Няма да бъде открита, докато отново не изследват вашия сектор! — уточни дипломатът.

— Прекрасно! Като упълномощен представител на президента на САЩ, аз ви моля да прекратите излъчването на сигнала. Ние не желаем да членуваме във вашето общество или вашата империя.

— Много съжалявам! — сви рамене посланикът. Навярно той многократно беше участвувал в подобни преговори на други планети. — Аз не мога да ви помогна с нищо.

Посланикът стана.

— Значи няма да прекратите?

— Не мога. Обаче аз разработвам за вас нова философия. Като посланик, аз съм длъжен да смекча психологическия удар максимално. От новата философия вие ще разберете...

Серси мълниеносно измъкна пистолета си. Шест куршума попаднаха в главата и тялото на посланика. И той... изчезна!

Серси се спогледа с Дариг, който промърмори нещо за призраци. В този момент посланикът се появи отново.

— Нима си въобразявате, че е толкова лесно? — попита той. — Ние, свободните посланици, по необходимост притежаваме дипломатическа неприкосновеност. — Той докосна с пръст една от дупчиците, пробита от куршумите в стената. — Да ме убиете вие не сте в състояние. Всичко хубаво, джентълмени.

Дариг и Серси се върнаха в командния пункт.

— Предполагам, че всичко сте видели, Мели? — попита полковник Серси.

Слабият, започващ да оплешивява психиатър, тъжно кимна.

— Видях и го заснех.

Серси се приближи към екраните. Квартирата за посланика бе съоръжена само за два дни, след като той се приземи и направи своето предложение. Стените ѝ бяха облицовани с олово и стомана и в тях бяха монтирани множество теле-, кинокамери и бог знае още какво.

Посланикът беше седнал до масата. Той печаташе нещо на портативната пишеща машина, подарена му от правителството на САЩ.

— Харисън! — извика Серси. — Пристъпвайте към план номер 2.

От съседната стая се появи Харисън. Той методично провери показанията на манометрите, регулира управлението и погледна Серси.

— Може ли? — попита той.

— Започвайте! — отговори Серси, без да откъсва погледа си от екраните.

Харисън натисна някакъв бутон и от дюзите, скрити в стените на стаята на посланика, избухнаха пламъци.

Кабинетът се превърна в нещо като доменна пещ. Серси изчака за сигурност още две минути, след което даде знак на Харисън, който натисна друг бутон. Пламъците изчезнаха.

Изведнъж посланикът се материализира до масата и разочаровано огледа останките от пишещата машина. Върху него самия нямаше дори сажди.

— Ще мога ли да ви помоля за друга машина? — обърна се той към една от изкусно замаскираните телевизионни камери.

След това седна в обгорилото кресло и след секунда изглеждаше, че вече е задрямал.

— Време е да свикаме военен съвет! — предложи Серси.

Мели възседна стола. Харисън запали лулата си и бавно започна да всмуква дима.

— И така — започна Серси, — правителството възложи всичко на нас. Посланикът трябва да бъде унищожен, защото иначе Земята ще стане колония. Отговорност за това нося аз — Серси смутено се усмихна. — Вероятно по-нагоре никой няма да поиска да отговаря в случай на неуспех. Знаете, че ви избрах тримата за помощници. Ние ще получим всичко, което ни потрябва — всякаква помощ, всякаква консултация. А сега имате ли някакви идеи?

— Какво ще кажеш за план номер 3? — попита Харисън.

— Ще стигнем и до него — каза Серси. — Но според мене той няма да ни свърши работа.

— И аз мисля така — съгласи се Дариг. — Та ние даже не знаем как той се защитава от опасността.

— И това според мене е първият проблем. Мели, обработете всички данни, с които разполагаме, с анализатора на Дерихмън. Все пак вие знаете какви сведения са ни необходими. „Какви са свойствата на X, ако Y умее еди-какво си!“

— Слушам! — отговори по военному Мели и излезе.

— Харисън — каза Серси, — всичко ли е подготвено за план номер 3?

— Разбира се.

— Да опитаме.

Серси беше подходил с голямо внимание към сформирането на своя екип. Първият му избраник стана Харисън. Набитият и вечно намръщен конструктор се славеше с умението си да конструира каквото и да е, стига да има макар и най-смътна представа за начина, по който трябваше да работи въпросната конструкция.

Мели беше най-добрият измежду познатите на Серси психиатри.

Дариг — известен физик и математик, чийто неспокоен и търсец мозък създаваше изключително интересни теории и в другите клонове

на науката. Дариг беше единственият от четиримата, който се интересува от посланика в интелектуален аспект.

— Готово е! — съобщи Харисън.

— О кей! Започвай!

В стаята на посланика нахлуха невидимите потоци на твърди гама-лъчи. Но в тяхната стая никой не можеше да изпита смъртоносното им действие.

— Стига! — каза след малко Серси. — Това е достатъчно дори за стадо слонове.

В продължение на пет часа посланикът остана в невидимо състояние. След това интензивността на радиацията започна да отслабва и тогава той отново се появи.

— Аз продължавам да очаквам пишещата машина! — напомни той.

— Ето и заключението на анализатора — обади се в този момент Мели, подавайки на полковника свитък изписани с печатен текст листа. — А това тук е формулираното накратко заключение.

Серси прочете на глас:

„Най-простият начин за защита от едно или друго конкретно оръжие е превръщането в едно или друго конкретно оръжие.“

— Превъзходно! — възкликна Харисън. — Но какво означава това?

— Това значи — обясни Дариг, — че когато ние заплашваме посланика с огън, той сам се превръща в огън. Когато стреляме в него, той се превръща в куршум, и т.н., докато не премине опасността, след което той възстановява предишния си облик.

Дариг взе от Серси листата и започна да ги прелиства.

— Хм... Това не е окончателно, но е напълно убедително. Всеки друг принцип на защита изисква първоначално опознаване на оръжието, неговата оценка, а вземането на контрамерки в съответствие с потенциалните му възможности идва на последно място. Защитата на посланика е много по-надеждна и заработва мигновено. На него не му се налага да опознава оръжието. По-скоро неговото тяло по някакъв необясним начин се отъждествява с това, което го заплашва.

— Съществува ли начин да се пробие такава защита? — интересува се Серси.

— Анализаторът недвусмислено посочва, че ако изводът е верен, такъв начин не съществува! — мрачно отбеляза Мели...

... През следващите няколко дни смъртта се сблъскваше с посланика във всичките си разнообразни форми и съчетания. Той беше обстрелван с каменни топори и атомни гранати, беше обливан с киселина и задушаван с отровни газове. Посланикът философски свиваше рамене и продължаваше да печата на поредната нова пишеща машина. Върху него не се появи дори драскотина, но за сметка на това квартирата му изглеждаше така, сякаш в нея вече половин век продължаваше дива пиянска оргия.

Измина още една седмица и посланикът, без да постъпят възражения от негова страна, беше преместен в нова и по-надеждна камера. В старата вече никой не смееше да влезе — хората бяха уязвими за микроорганизмите и високата радиоактивност.

Посланикът възобнови работата си зад пишещата машина.

— Нека отново да побеседваме с него! — предложи Дариг на следващия ден. Серси се съгласи, тъй като и без това идеите им, макар и временно, се бяха изчерпали.

— Влезте, джентълмени! — покани ги посланикът така радушно, че Серси се почувствува неудобно. — За съжаление нямам с какво да ви почерпя. По някакво досадно недоразумение вече десети ден не ми носят нито вода, нито храна. Разбира се, за мене това е без значение.

— Радостен съм да го чуя — малко неуместно отбеляза Серси. Наблюдавайки пришълеца, никой не би се досетил, че това същество бе отразило всички земни средства за умъртвяване. Напротив, можеше да се помисли, че „обработваните“ бяха Серси и сътрудниците му.

— Защитата ви е чудесна! — дружелюбно произнесе Мели.

— Щастлив съм, че ви харесва!

— Обяснете ни, моля ви, нейния принцип — невинно помоли Дариг.

— Нима още не сте разбрали?

— Струва ни се, че знаем. Вие ставате това, което ви заплашва, нали?

— Безусловно! — потвърди посланикът. — Както виждате, аз нищо не крия от вас.

— Приемете от нас нещо в благодарност за това, че ще прекратите излъчването! — предложи Серен.

— Това да не би да е подкуп?

— Точно така! — каза Серен. — Всичко, което...

— Не! — отрязва посланикът.

— Бъдете благоразумен! — настояваше Харисън. — Мисля, че и вие не искате да разпалвате война. Сега на Земята всички държави са обединени срещу вас. Ние се въоръжаваме...

— С какво?

— С атомни бомби — отговори Мели. — С водородни бомби. Освен това ние...

— Хвърлете бомбата върху мене! — прекъсна го посланикът. — Тя няма да ми навреди. Защо в такъв случай мислите, че тя ще навреди на моя народ?

И четиримата не отговориха. Кой знае защо, по този въпрос те не бяха мислили.

— Нивото, на което се води войната — заяви посланикът, — е истинското мерило за развитието на дадена цивилизация. Първата фаза се състои в употребяването на най-простите средства за унищожаване. Втората — овладяването на материята на молекулярно ниво. Понастоящем вие се приближавате към третата фаза, макар и все още да сте далече от пълния контрол над атомните и субатомни сили. — Той обаятелно се усмихна. — Моят народ върви към върха на пета фаза.

— И що за фаза е това? — полюбопитствува Дариг.

— Ще видите! — успокои го посланикът. — Но може би ще ви бъде интересно да знаете доколко моите способности са типични и за моите съплеменници? Искам да ви уверя, че те изобщо не са типични. За да бъда в състояние да се справям с работата си, без да надхвърлям дадените ми пълномощия, в мене са въведени някои ограничения, позволяващи ми само пасивни действия.

— Защо? — попита Дариг.

— Ако под влияние на емоциите аз си позволя активни действия, има опасност да унищожа вашата планета. Всъщност в общия случай планетите проявяват по-голяма заинтересованост към предлаганата им нова философия. Уверявам ви, че тя твърде силно облекчава преустройването на отделната личност. — Той подаде на посетителите куп изписани на машина листа.

— Може би все пак ще ти прегледате?

Дариг взе листата от посланика и небрежно ги мушна в джоба си.

— Ако намерим малко свободно време.

— Препоръчвам ви да проявите малко интерес — каза посланикът. — И всъщност защо не се предадете?...

... — Вижте какво — каза Мели, когато те се прибраха в командния пункт, — ние все още не сме опитали всичко. Нека да изпробваме с психологията!

— Съгласен съм и на черна магия! — съгласи се Серси. — Но какво имате предвид?

— Доколкото разбирам — обясни Мели, — посланикът реагира на опасността мигновено. Той си е изработил безотказен защитен рефлекс. Тогава да използваме нещо такова, върху което този рефлекс не се разпространява!

— Например? — заинтересува се Серси.

— Например хипноза. Може би ще измъкнем нещо.

— Но, разбира се! Опитайте, и то на всяка цена.

В стаята на посланика беше впръскано микроскопично количество хипнотизиращ газ, а Серси, Мели и Дариг се събраха пред видеоекрана. Едновременно с това в креслото, в което седеше посланикът, бе подаден електрически импулс.

— За отвлечане на вниманието — обясни Мели. Посланикът изчезна, преди да бъде поразен от електрическия ток, но скоро след това отново се появи в креслото.

Малко по-късно той остави книгата, която четеше, настрана и втренчи поглед в пространството.

— Колко странно е това — произнесе той, — Алферн е мъртъв. Старият приятел и такава идиотска случайност. Не му провървя по пътя. Той беше обречен... Толкова неочаквано... Но това не се среща често...

— Мисли на глас — прошепна Мели, като че ли посланикът можеше да го чуе. — Сам се издава. Изглежда, мисълта за неговия приятел не го напуска.

— ... Разбира се — продължаваше посланикът, — някога Алферн трябваше да умре... Безсмъртието засега е недостижимо. Но такава смърт... и без защита. Хаосът... нещо, очакващо своя час. И

въпреки че законът за структурирането изглажда подобни флуктуации...

Изведнъж посланикът скочи на крака и побледня, сякаш се опитваше да си спомни нещо. След това се разсмя.

— Остроумно. Подобен номер ви се удава за пръв и последен път. Но, джентълмени, той няма да ви помогне ни най-малко. Всъщност аз самият не зная как мога да бъда победен — и посланикът седна отново в креслото, усмихвайки се на някаква своя мисъл.

— Точно това трябваше да докажем! — възкликна Дариг — Той е уязвим! Все пак приятелят му Алферн е загинал от нещо.

— От нещо, но в Космоса! — напомни Серси. — И от какво?

— Да се опитаме да съобразим — размишляваше на глас Дариг. — Закон за структурирането! Това, изглежда, е някакъв неизвестен за нас закон. И какво е това, което „очаква своя час“?... Хм, струва ми се, че се досещам! — възкликна той. — Ако е истина, това е потресаващо! Нова космология! Прибирам се в хотела. Искам да се поровя в книгите и моля никоой да не ме безпокои.

И той изтича от помещението.

— Какво ли има предвид, как мислите? — запитва Мели.

— Нямам ни най-малка представа! — сви рамене Серси...

... — Предлагам да си поразмърдаме мозъците — каза Серси на следващия ден. — Къде изчезна Дариг?

— Все още обмисля своята идея — обясни Мели, като поглади с ръка необръснатите си бузи. — Казва, че му трябва съвсем малко, за да се добере до истината.

— Ще изхождаме от предположението, че идеята му е порочна — въздъхна Серси. — Всъщност, ако се позамислим, възниква въпросът: щом посланикът е в състояние да се превърне във всичко, има ли нещо, в което той да не може да се превърне?

— Хубав въпрос! — промърмори Харисън.

— А какво би станало, ако постъпим така: нека той се превърне в каквото му се иска, а ние да се подготвим да го поставим в такова положение, че опасността да го заплашва след превръщането — предложи Мели.

— Не може ли по-конкретно! — каза Серси.

— Да допуснем, че нещо го заплашва. Той се превръща в източника на опасността. А ако нещо заплашва самия този източник?

И ако това нещо на свой ред е заплашено от унищожение? Какво ще направи той в такъв случай?

— И как ще осъществим това? — попита Серси.

— Ето как! — Мели свали телефонната слушалка. — Ало!... Свържете ме със зоологическата градина. Срочно!...

... Съпротивяващият се тигър беше набутан в стаята. Вратата се затвори. Тигърът погледна посланика, а посланикът — тигъра.

— Изобретателно! — одобри посланикът.

Тигърът скочи, приземявайки се точно върху мястото, на което допреди части от секундата седеше посланикът. В същия момент вратата се откряна и в стаята беше вкаран втори тигър. С приглушено ръмжене той се хвърли върху първия. Те се сблъскаха във въздуха.

На десетина сантиметра от тях се материализира посланикът и с интерес загледа схватката. Той се отмести, когато през вратата нахлу разярен и готов за бой лъв. Лъвът скочи върху посланика и едва не се преобърна, тъй като жертвата му изчезна. След кратко колебание той се нахвърли върху един от тигрите.

Посланикът отново се появи — този път вече в креслото си. Седнал в свободна поза, той спокойно пушеше и наблюдаваше как зверовете се разкъсват един друг.

— Предавам се — каза Мели. — Нямам вече никакви идеи.

Серси не му отговори, забил поглед в пода. В ъгъла Харисън мълчаливо пиеше уиски. Изведнъж зазвъня телефонът. Серси взе слушалката и чу развълнувания глас на Дариг:

— Разгадах загадката! Сега вземам такси и идвам при вас. Кажете на Харисън да извика помощниците си.

— Обясни накратко — помоли Серси.

— В основата на всичко е хаосът! — каза Дариг и се чу как захвърля слушалката.

Изтече половин час, час... Чак след три часа в командния пункт лениво влезе Дариг.

— Привет — каза той небрежно.

— По дяволите твоите привети! — изкрещя Серси. — Къде се загуби?

— По пътя насам се запознах с философията на посланика — отговори Дариг. — Това е шедьовър!

— И затова ли се забави?

— Да. Помолих шофьора да направи няколко обиколки около парка, а през това време прочетох материала.

— Добре, да оставим това. Ти каза, че...

— Ние не можем да оставим това! — прекъсна го Дариг със странен, напрегнат глас. — Страхувам се, че сме се заблуждавали. Става дума за пришълците. Ако те станат наши господари, а Земята — тяхна колония, това ще бъде напълно разумно и справедливо. Откровено казано, аз даже мечтая да долетят по-скоро.

Гласът на Дариг трепереше, а от челото му падаха капчици пот.

— Аз разбрах... Серси, нека да престанем да се правим на глупаци и да приемем посланика за наш приятел.

— Успокой се! — извика Серси на съвършено спокойния физик. — Ти не се чуваш какво говориш!

— Странно! — прошепна Дариг. — Аз знам какво съм си мислел, но... сега вече не мисля така. Разбирам вашето нещастие. Вие още не сте се запознали с истинската философия. Ще ме разберете, след като прочетете...

Той подаде на Серси свитъка листа, който веднага ги запали със запалката си.

— Това няма никакво значение! — каза Дариг. — Помня всичко наизуст. Чуйте! Аксиома първа: „Всички разумни същества“...

Юмрукът на Серси попадна в брадичката на Дариг и той рухна на пода.

— Думите в текста, изглежда, са така подбрани, че да предизвикат в човека определена емоционална реакция. Това е своеобразна хипноза! — опита се да коментира случилото се Мели.

— Знаете ли, Мели — обърна се към него Серси, — сега всичко е във ваши ръце. Дариг намери решението, или поне е мислил, че го е намерил. Налага се да го измъкнете от него.

— Трудна задача — въздъхна Мели, — издавайки своята тайна, той ще има усещането, че предава правото дело.

— Не ме интересува как ще направите това! — обърна се Серси. — Интересува ме само резултатът.

— Даже с риск за живота му? — попита Мели.

— Даже с риск за вашия живот!...

Този ден Серси и Харисън останаха до късно вечерта в командния пункт да следят посланика. В главата на Серси се

преплитаха най-различни мисли.

Какво беше погубило Алферн в Космоса? Може ли да се моделира това „нещо“ тук, на Земята? Какво представлява „законът за структурирането“? И какво общо има с това хаосът?

— Какъв мислиш, че е посланикът? — питаше той Харисън. — Човек ли е?

— Прилича — сънливо се обаждаше Харисън.

— Значи външно прилича, а всъщност не е! Интересно какъв е истинският му облик?

Харисън само поклащаше глава и запалваше поредната си лула.

— Какво представлява той? — не се уморяваше Серси. — Значи изглежда като човек, но може да се трансформира в какво да е. И с нищо не може да бъде изненадан — адаптира се мигновено. Като вода — приема формата на съда. Но да разсъждаваме логично! Посланикът се изменя, но индивидуалността му се запазва. Запазва се някаква постоянна структура. Нещо в него остава непроменено независимо от метаморфозите, които претърпява. В противен случай той не би бил в състояние да се материализира в първоначалния си вид.

Той замълча, замисли се за дълго и отново продължи на глас:

— Но как да се преодолее такава структура? — зададе той през прозявка поредния си въпрос. Защо най-сетне да не поспи? По дяволите посланикът и неговите колонизатори...

— Събудете се, полковник!

Серси с труд отвори очи и видя надвесен над него Мели. В съседното кресло хъркаше Харисън.

— Успя ли?

— Не — призна Мели. — Тази философия го е впечатлила твърде силно. Добре е все пак, че не е успяла да го промени коренно. Дариг осъзнава, че по-рано е искал да унищожи посланика по някакви твърде важни причини. Сега отношението му по този въпрос се е изменило, но, от друга страна, той чувства, че предава нас. И ето дилемата: от една страна, той не може да причини вреда на посланика, а от друга — не иска да причини вреда на нас.

— И все пак мълчи!

— Опасявам се, че отива към полудяване. В него се борят твърде силни чувства.

Сдържайки гнева си, Серси се запъти към прозореца. Даже ако Дариг бъде излекуван, това ще стане твърде късно. Сигналът на посланика ще бъде приет и на Земята ще нахлуят колонизаторите.

— А това какво е? — попита Серси.

— Парче хартия, на което Дариг нещо е писал.

— „В крайна сметка аз стигнах до извода, че хаосът е Медузата Горгона“ — прочете на глас Серси.

— Прилича на бълнуване на шизофреник! — отбеляза психологът.

Серси продължаваше да препрочита написаната фраза.

— Но може би той се е опитвал да ни насочи към решението! — каза Серси. — А може и да го е написал напълно несъзнателно, тайно от самия себе си, подсказвайки ни отговора.

— И това е възможно — съгласи се Мели. — Но какво означават тези думи?

— Съгласно древногръцката митология хаосът — това е първоначалното състояние на Вселената, така ли е? Безформеността, породила света?

— Нещо такова — неуверено се обади Мели. — А Медузата Горгона е била една от трите сестри със страшни физиономии.

Серси отново впи поглед в проклетата записка. Хаосът... Медузата... И законът за структурирането! Но, разбира се!

Серси безмилостно разбута все още спящия Харисън.

— Тук има нещо, което крайно спешно трябва да се конструира. Чуваш ли ме?

— Естествено — Харисън премигна два-три пъти, преди да се разсъни. — Но защо трябва да се бърза толкова много?

— Вече знам какво е искал да ни съобщи Дариг! — отговори му полковникът. — Да вървим, по пътя ще обясня всичко. А вие, Мели, ми намерете книга по гръцка митология. И мърдайте по-бързо!

Да се открие книга по гръцка митология в два часа през нощта не беше лека задача. Мели измъкна познатия му букинист от леглото, получи книгата и забърза обратно.

Очите на Серси бяха зачервени, а самият той беше крайно възбуден. Харисън работеше с помощниците си над три неизвестни устройства.

Серси измъкна книгата от ръцете на Мели, откри в съдържанието необходимите му страници, прегледа ги набързо и остави книгата настрана.

— Древните гърци са били велики хора! — каза той. — Мисля, че сега всичко е наред. А как е при тебе, Харисън?

— Почти — каза Харисън, чиито десет помощници монтираха последните детайли. — Но може би все пак ще ми обясниш какъв е смисълът на всичко това?

— Аз също не бих имал нищо против да чуя — обади се и Мели.

— Всъщност аз нямам никакви тайни — въздъхна Серси. — Просто трябва да бързаме. По-късно ще ви обясня всичко. — Той стана от стола. — А сега да разбудим посланика!

Мощен електрически заряд под формата на мълния се заби в постелята на посланика. Той изчезна.

— Сега той е част от електронния поток, нали? — каза Серси.

— Така твърди той! — откликна Мели.

— Но в този електронен поток той съхранява нещо от собствената си структура — продължи Серси. — Иначе не би могъл да възстанови предишния си облик. А сега ще включим първия излъчвател.

Харисън включи своето творение и отпрати помощниците си.

— Ето осцилограмата на електронния поток — посочи Серси към един от екраните. — Забелязвате ли разликата? — На екрана през неравномерни интервали се появяваха и извиваха преплитащи се криви. — Помните ли, когато той заговори за своя загинал в Космоса приятел?

— Да — кимна Мели. — Това станало поради някаква неочакваност.

— Посланикът каза още нещо — напомни Серси. — Стана дума, че основният закон на природата — законът за структурирането — не допуска подобни произшествия. Това не събужда ли някакви асоциации у вас?

— Законът за структурирането — бавно повтори Мели. — Дариг каза, че това бил някакъв неизвестен нам закон на природата.

— Наистина той каза това. Но последвайте примера на Дариг и помислете какво значи това на практика. Ако в природата съществува някаква тенденция към подреждане, то следователно съществува и

противоположната тенденция, препятствуваща подобно подреждане. А това, което пречи на подреждането, на усложняването на структурата, се нарича...

— Хаос!

— Точно така: Ето това Дариг съобрази пръв от нас и до този извод трябваше да стигнем сами. В космическото пространство има области, в които тенденцията към усложняване на структурите отстъпва пред хаоса. Алферн е успял да се убеди в това на собствения си гръб. — Полковникът се обърна към пулта. — Добре, Харисън. Включвай втория излъчвател. — Зигзагите върху екрана измениха своята конфигурация. Пиковите и спадовете на кривите започнаха бясно да танцуват.

— Сега нека се върнем на бележката на Дариг. Медузата Горгона е нещо такова, което не може да се погледне. Помните ли, че който я погледнел, веднага се вкаменявал. И Дариг открил аналогия между хаоса и това, което не бива да се поглежда. От гледна точка на посланика, естествено.

— Посланикът няма да издържи срещата с хаоса! — изкрещя Мели.

— Именно така! Посланикът е способен да се трансформира безкрайно много пъти. Но в същото време някаква основна тайнствена структура следва да се запазва, защото в противен случай от посланика няма да остане нищо. Ето защо това, в което той се превръща, следва да бъде лишено и от най-малките признаци на подреденост, на структура. А това значи, че посланикът следва да бъде принуден да се превърне в хаос.

Те включиха и третия излъчвател. Осцилограмата заприлича на следата на пияна гъсеница.

— Идеята за излъчватели на бял шум принадлежи на Харисън — обясни Серси. — Аз просто му формулирах задачата — да се получи електрически ток, лишен от каквито и да било признаци на подреденост. Първият излъчвател изменя всички основни характеристики на електрическия ток. Това му е предназначението — да внесе безсистемност. Вторият отстранява закономерностите, случайно останали от действието на първия. Третият ликвидира закономерностите евентуално останали в работата на първите два.

— И това ли е аналогията на хаоса? — попита Мели, вперил поглед в екрана

Бясно се извиваше осцилограмата; трите генератора напрегнато бучаха. И ето в камерата се появи някакво размито петно. То слабо пулсираше, постепенно разширявайки се. Всички предмети, попаднали в сферата на неговото действие, изчезнаха.

— Изключете! — извика Серси.

Харисън веднага изключи прекъсвача. Петното продължаваше да се раздува.

— Расте! — изстена Мели.

— Производствен риск! — невъзмутимо произнесе Серси. — Винаги съществува възможността хаосът да излезе извън контрол. Ако това се случи...

Петното престана да расте, по краищата му мина вълнообразно трептене, после то започна да се свива и изведнъж с взрив изчезна.

— Въпросният закон заработи! — каза Серси и се повали в креслото.

— Посланикът не издържа! — нервно се разсмя Мели. — В напълно безпорядъчно състояние не може да се запази нито една система. Посланикът замина при своя Алферн.

— А ние ще отидем в хотела — допълни Серси. — Нареждам всички да си отспят.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 31,32,33/1979 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.